Nr 22

Socialutskottets betänkande i anledning av motioner om en analys av alkohol- och narkotikamissbrukets utveckling på längre sikt, m. m.

I motionen 1972:231 av herr Wiklund i Stockholm m. fl. (fp) har hemställts att riksdagen hos regeringen begär att en analys snarast genomförs rörande de närmaste 20 årens alkohol- och narkotikaproblem i samhället, de motåtgärder som bedöms nödvändiga och effektiva för att bekämpa alkohol- och narkotikaskadorna under denna period samt de kostnader som dessa åtgärder kan föranleda.

I motionen 1972:1028 av herr Stålhammar m. fl. (fp) har hemställts att riksdagen beslutar att uppdra åt Kungl. Maj:t att låta utreda frågan om förutsättningarna för att införa en allmän alkoholskadeförsäkring i enlighet med de riktlinjer som anförts i motionen.

Utskottet

I motionen 1972:231 yrkas att riksdagen skall begära att en analys snarast genomförs rörande alkohol- och narkotikaproblemen i samhället under de närmaste 20 åren, de motåtgärder som bedöms nödvändiga och effektiva för att bekämpa alkohol- och narkotikaskadorna under denna period samt de kostnader som åtgärderna kan föranleda.

På hemställan av utskottet (SoU 1971:39) avslog riksdagen förra året en motion med i princip samma yrkande som det nu aktuella. Utskottet instämde i motionärernas uppfattning att den mera långsiktiga politiken på alkoholområdet – liksom på narkotikaområdet – måste, som motionärerna uttryckte saken, baseras på välgrundade hypoteser i stället för på lösa antaganden. Utskottet framhöll att om åtgärderna på förevarande områden kunde grundas på planer som hade en mer långsiktig inriktning än vad som nu är fallet skulle otvivelaktigt fördelar kunna uppnås. Utskottet erinrade vidare om att socialstyrelsen hade uppmärksamheten riktad på angelägenheten av perspektivplanering, dvs. redovisningar av tänkbara utvecklingsalternativ i visst, relativt långt, tidsperspektiv. Ytterligare påpekade utskottet bl. a. att man måste beakta att behovet av mera långsiktiga planer för verksamheten inte är begränsat till de här aktuella områdena utan att motsvarande önskemål med fog kan framställas inom andra samhällsområden.

Utskottet, som vill understryka vad utskottet sålunda anfört i sitt betänkande 1971:39, avstyrker motionen 1972:231.

Även i den andra av de båda motioner, som behandlas i detta betänkande, tas upp en fråga som behandlades av utskottet vid förra årets riksdag. I motionen 1972:1028 yrkas att riksdagen skall besluta uppdra åt Kungl. Maj:t att låta utreda frågan om förutsättningarna för att införa

en allmän alkoholskadeförsäkring. Försäkringspremien skulle enligt motionärerna erläggas som en del av varans pris. Dess storlek skulle bestämmas med utgångspunkt i varans alkoholhalt och därigenom göras beroende av den risk för alkoholskada som varan medförde. Skador som påvisbart förorsakats av alkohol skulle betalas av försäkringen.

Utskottet anförde beträffande förslaget i den vid förra årets riksdag väckta motionen i ämnet, att det står i mindre god överensstämmelse med försäkringsmässiga principer att ha en försäkring, beträffande vilken man, med en viss tillspetsning av uttryckssättet, kan säga att man uppsåtligen framkallar försäkringsfallet genom att erlägga tillräckligt "hög premie". Det framhölls också att det inte är möjligt att avgränsa de skador som förorsakats av alkohol från andra skador.

Utskottet vidhåller sin uppfattning även i denna fråga och avstyrker motionsyrkandet.

Utskottet hemställer

A. att riksdagen avslår motionen 1972:231,

B. att riksdagen avslår motionen 1972:1028.

Stockholm den 10 maj 1972

På socialutskottets vägnar
GÖRAN KARLSSON

Närvarande: herrar Karlsson i Huskvarna (s), Gustavsson i Alvesta (c), Svensson i Kungälv (s), Hamrin (fp), Dahlberg (s), Carlshamre (m), fru Sigurdsen (s), herrar Johnsson i Blentarp (s), Åkerlind (m), fru Marklund (vpk), herrar Bengtsson i Göteborg (c), Romanus (fp), Olsson i Timrå (s), fröken Andersson i Stockholm (c) och herr Nilsson i Växjö (s).

Reservation

av herrar Hamrin (fp) och Romanus (fp) som anser

dels att det stycke på s. 1 i utskottets betänkande som börjar med "Utskottet, som" och slutar med "motionen 1972:231" bort ersättas med text av följande lydelse:

"Den i motionen 1972:231 framförda meningen att den mera långsiktiga politiken på alkoholområdet – liksom på narkotikaområdet – måste, som motionärerna uttrycker saken, baseras på välgrundade hypoteser i stället för på lösa antaganden står helt i överensstämmelse med de synpunkter som utskottet anfört ovan. Om åtgärderna på förevarande områden kunde grundas på planer som hade en mera långsiktig inriktning än vad som nu är fallet skulle otvivelaktigt fördelar kunna uppnås. Enligt utskottets mening bör riksdagen därför begära en sådan analys som föreslås i motionen. Utskottet tillstyrker således motionen."

dels att utskottet under A bort hemställa

"A. att riksdagen med bifall till motionen 1972:231 hos Kungl. Maj:t begär att en analys snarast genomförs rörande de närmaste 20 årens alkohol- och narkotikaproblem i samhället, de motåtgärder som bedöms nödvändiga och effektiva för att bekämpa alkohol- och narkotikaskadorna under denna period samt de kostnader, som dessa åtgärder kan föranleda,"

Göteborgs Offsettryckeri AB 72 1406 S Stockholm 1972